ALp 2164
L.arch.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

ANTROJI DALIS

DRAUGAS

MOKSLAS, MENAS, LITERATŪRA

Saturday supplement

1989 m. rugpjūčio mėn. 12 d. / August 12, 1989 Nr. 157(27)

KERTINĖ PARAŠTĖ

Perspausdiname be komentarų

Nepakeičiamas Žmogus

Sučiaudėjo Leninas — čiaudi visi bolševikai. Kada jis liepė jiems nesimaišyti į „pilkas minias" ir griauti nebolševikiškas darbininkų organizacijas, tada jie pildė jo įsakymą.

Dabar jiems liepia eit į palšas minias, ir jie eina.

Jis liepė nedalyvauti rinkimuose į parlamentus, ir jie nedalyvavo.

Dabar liepia dalyvauti, ir jie dalyvauja.

Liepė nekovoti už laikiną darbininkų būvio pagerinimą ir jie nekovojo.

Dabar liepia kovoti, ir jie kovoja.

Liepė slaptai organizuotis, ginkluotis ir kelti maištus, ir jie tai darė.

Dabar liepia legalizuotis ir maištų nekelti, ir jie legalizuojasi ir prieš maištus kalba.

Liepė į kompromisus su buržuazija neiti ir derybų su ja nedaryti, ir bolševikai taip elgėsi.

Dabar pats Leninas ir į kompromisus eina ir koncesijų duoda buržuazijai ir savo sekėjus taip daryti mokina, ir jie sutinka.

Jis sakė, kad caro užtrauktų skolų Rusija nemokės, ir jie pripažino tai šventu pasielgimu.

Dabar jis sako, jog mokės, ir jie mano, kad taip elgtis ir reikia.

Jis sakė, jog oras pilnas revoliucijos ir tuoj visam pasaulyj įvyks, ir jie jam tikėjo ir tai skelbė.

Dabar jis sako, jog nėra da žinios, kada revoliucija įvyks, ir jie skelbia, jog dabar da tik priešrevoliucinis laikas.

Jeigu jis rodytų špygą ir sakytų, kad tai bulvė, jie visi sutiktų, kad tai bulvė.

Paskui apsisukęs jis pareikštų, jog tai buvo ne bulvė, o špyga, ir jie nekritikuotų jo, o matytų, jog iš bulvės virto špyga.

Tai yra aklas tikėjimas, savo proto nevartojimas arba tiek mažai jo turėjimas, kad prisieina svetimu protu gyventi.

Caras batiuška jau ytin didelis žmogus buvo Rusijoj. Mužikai labai susirupindavo išgirdę, kad jis susirgęs. Jų kinkos drebėdavo atsižinojus, kad jis važinėjasi, nes žinojo, kad gali but užmuštas. O jau jam nusvirus, mužikai ir verkdavo ir melsdavos ir sorokovką gerdavo iš nusiminimo. Kokio susirupinimo buvo aukštose ir žemose Rusijos sferose, kada Nikolajui pastarajam gimdavo vis dukterys. Sunaus nebuvo ir nebuvo. Nors ir susirado vienas, bet nesveikas kunu ir protu. Rupinosi visa Rusija. Mažu ir vėl butų reikėję keliauti į Variagų žemę caro Rusijai jieškoti, jeigu carų laikai nebutų pasibaigę.

Bėda su popiežiais, carais ir karaliais, kada jie numiršta arba iš proto išsikrausto. Vienok tvarka del to nesujra, gyvenimas nesustoja. Tuoj koks kitas italas pasodinama ant popiežiaus sosto, caro bei karaliaus vaikas paskelbiamas valdonu arba pakviečiamas koks Urachas iš Variagų žemės buti karalium. Ir vėl viskas tvarkoj.

Bet ką darytų Rusija be Lenino?

Ir ką darytų viso pasaulio bolševikai be jo?

Pasklydus žiniai, kad jis serga, visi jie nusiminė, nes gali mirti.

O kas tada?

Baltrušaitis sako vienaip, Pruseika kitaip, Zinovievas da kitaip, Trockis vėl ne Leninas. Kur tuomet tas žmogus — tas bolševizmo popiežius, kuris viską žino, ir kuris visų pripažįstamas teisingu, nors savo nuomones mainytų kas dieną?

Neveltui bolševikai net iš Rusijos bijo ji išleisti. Kaip gi? Gali buržuazija ji sulaikyti ir nebeišleisti į Rusiją. Tuomet galas visam bolševizmui! Aplamai gali kas negero atsitikti su juo svetur. Kur tuomet kreiptis dėl informacijų apie bolševizmą? Kas pamokins, kaip Rusijoj ir toliau vykdinti bolševizmą?

Suprantama, tat, kodel gandui pasklidus, jog Leninas pats važiuos į Genuos konferenciją,

(Nukelta į 2 psl.)

Rusų menininkų V. Čerenovo, A. Rešetovo ir V. Kozlovo sukurtas plakatas „Što dielat?" — iš 1988 metų plakatų serijos „Plakatas perestroikoje", išleistos „Plakat" spaustuvės Maskvoje.

Redakcinė kolegija, komentuodama šį plakatą, pažymi, jog Sovietų Sąjungos demokratizacijos paraštėje jame smerkiamas biurokratiškas formalizmas ir bedvasiškumas mene (i.e. šabloninės visur esančios sąjungoje Lenino statulos) ir atsikreipiama į tai, kas „sovietiniam žmogui brangiausia — paties V. I. Lenino figūra". Taip pat cituojamas vienos studentės laiškas: „Geriausias paminklas Leninui yra ištikimybė jo įsakymams, o ne nuasmeninta skulptūra užleistoje miesto aikštėje".

Niekada mūsų nepalikęs poetas

PRANAS VISVYDAS

Mano kartos lietuviams lyg ir nedera aiškinti, su kokiu širdies virpuliu mes priėmėm Jono Kuosos Aleksandriškio poeziją paskutiniais Nepriklausomybės metais ir jau karui siaučiant. Stengėmės ją įsiminti kaip egzistencinę būtinybę. Draugijoje didžiuodavomės galėdami tinkamu momentu iš atminties atpilti „Tąsyk vėjas auksą žarstė", „Karavaną", „Kasdieną ilgesį", „Karaliaus šunį", „Fuga in As Moll" ar kurį kitą šedevrą.

Aleksandriškis tuomet buvo mūsų žodinės kultūros stebuklas. Toks man jis yra ir šiandien. Jei kas dabar antraštėse rašo, kad Jonas Aistis (Aleksandriškis) sugrįžta, labai gražu. Bet, tiesą pasakius, jis niekada nebuvo mūsų palikęs. Jo lyrika, tarsi karalaitė, kantriai laukė prievartinio įšalo pabaigos. Laukė mūsų sugrįžimo. Išvadavimo.

Ir kas atsitinka. Praėjusiais metais ir Lietuvoje, ir išeivijoje išleidžiamos Jono Aisčio poezijos knygos. Ten Vaga pateikė skaitytojams rinktinę, pavadintą *Katarsiu*. Šios knygos dar nevarčiau. O Chicagoje Ateities literatūros fondas — *Raštų* solidų pirmąjį tomą. Su blizgiu baltu aplankų, kietais viršeliais, aiškiu šriftu ant gero popieriaus. Pakartojama Jono Aisčio *Poezijos* (1961) antroji laida.

Raštų pirmame tome yra ir keli reikšmingi priedai. Visų pirma: Aisčio trumputė „Antrųjų vainikų autobiografija" ir jau

Jonas Aistis — Nuotrauka Algimanto Kezio

Amerikoje jo parašytas „Mano gyvenimas" — maždaug septynių puslapių. Žinoma, tolimesniuose *Raštų* tomuose, spausdinant Aisčio tris prozinių apmąstymų bei prisiminimų knygas ir nespėtą paskelbti straipsnių rinkinį, atsiskleis papildomi gyvenimo bruožai. Aistis visada buvo dosniai atviras skaitytojams, nepagailėjo drąsaus teisybės žodžio Lietuvos pavergėjams.

„Redakcijos žodyje" skaitome, kad lėšos Aisčio *Raštams* atėjo iš mirusios Konstancijos Rudaitytės testamento — 20% skirti jos mirties metais geriausiam lietuvių rašytojui premijuoti. 1973-iaisiais toks buvo Aistis.

Mano manymu, Alfonsas Nyka-Niliūnas čia spausdinamoje „Jono Aisčio poezijos paraštėje" yra davęs vieną logiškiausių Aisčio talento aptarimų. Apie tai vėliau. Užangažuoja ir Antano Vaičiulaičio „Paaiškinimai" — dvidešimt puslapių su kaupu. Tikra laimė, kad šį kruopštų darbą atliko žmogus, artimai pažinojęs poetą ir pats pirmas į kritikos šviesą iškėlęs jo lyrikos ypatingumą. Tai pabrėžia Nyka-Niliūnas: „Ant. Vaičiulaitis, Aug. Raginio slapyvardžiu, *Židinyje* paskelbęs *Eilėraščių* recenziją, kurios pagrindinės tezės ir šiandien tebegalioja".

Leisdamas suvestines savo poezijos knygas, Aistis mėgo daryti taisymus ir atitaisymus. Anot Nykos-Niliūno, skaitytojai žiūrėjo į juos kaip į savotišką „šventvagystę". Ir man, turiu pasakyti, yra visiškai nemielas eilutės „sudreba skliautai ir žvaigždės lygsvaros netenka" žodžio „lygsvaros" pakeitimas „pusiausvyra" eilėraštyje „Mal du pays". Kalbiškai taip, tačiau suskystėja žvaigždžių staigaus pakrikimo įvaizdis: nelieka smingančio aiktelėjimo „lyg". Tarp kitko, Lietuvoje šiandien dėl „lygsvaros" vartojimo niekas niekam nekvaršina galvos.

* * *

„Aistis visuomet buvo daugiau skaitytojų negu kritikų poetas", teisingai rašo Nyka-Niliūnas minėtoje „Paraštėje". Prie šios pastabos drįstu pridurti — ir ne kompozitorių poetas. Retai girdime Aisčio eilėraštį, dainuojamą renginiuose. Patys jo lyriškiausi eilėraščiai, kad ir sklidini skambaus meistriško paprastumo, nėra pagrįsti aiškiai pasikartojančiu ritmu. Jų dainingumas glūdi vidinės melodijos niuansuose. Tokį tiesioginį kalbėjimą, atitokusį nuo įprasto deklamavimo, kompozitoriams nelengva įveikti. Nyka-Niliūnas visapusiai pasklaido aistiškos poetikos būdingumą.

Negalima sakyti, kad kritikai nesidomėjo Jono Aisčio ankstyvesne poezija. Tačiau ne tiek ir ne tokiu įžvalgumu, kokio ji buvo verta. Kritikai dažniausiai ten, kur poetas tik meniškai „žaidė" su savo sielvartu, išgaudamas jautriausias įvaizdžių sąsajas, įžvelgė tik jo asmeninio tragizmo išraišką. Todėl poetas jautėsi jų nesuprastas.

Imkime kad ir tas dažnas pastangas Aistį įstatyti į sielvartautojo rėmus. Antai Jonas Grinius didžiuliame veikale *Veidai ir problemos lietuvių literatūroje*, II savo studiją pavadino „Jonas Aistis — nuskriausto žmogaus dainius". Ar tuo nesusiaurinama Aisčio kaip menininko apimtis? Juk poetui meniškai liūdėti nereiškia, kad jis liūdėdamas jaučiasi nuskriaustas. Reta aukšto rango lyrika nesidangsto liūdesiu.

Nuo Jono Griniaus interpretacijos nenutolsta ir žymusis mūsų poezijos žinovas, kelių knygų autorius Vytautas Kubilius. 1988 m. *Švyturio* Nr. 5 rašinyje „Elegiškoji Aisčio lyrika", šalia įprastų išaukštinančių frazių, poeto gyvenimas — nuo vaikystės iki mirties Washingtone — jau taip suvargdieninamas, kad net nepatogu. Argi Aisčio egzistencija buvo tokia jau skurdi? Ar mokslinis darbas Prancūzijos archyvuose tik dulkių vertas? Ar straipsniai, nukreipti prieš Lietuvos okupantus, buvo tik „pabėgusių ministrų ir buvusių diplomatų" argumentacijos tulžingas kartojimas?

Vytautas Kubilius remiasi Aisčio draugams ir brolvaikiui rašytų laiškų ištraukomis. Juk žinome, kad tuomet į Lietuvą rašantys stengėsi nei žodeliu nepakenkti laiško gavėjui. Būtinai pabrėžė Lietuvos viltingą ateitį, ypač jaunimui, ir guodėsi sunkia tėviškę praradusio išeivio dalia. Vytautas Kubilius cituoja poeto skundą jaunystės draugui: „Būti poetu ir likti be savo žemės yra daugiau, negu fizinė mirtis, ypač tokiam kaip aš". Graži patetiška mintis. Tačiau, ar tokios ir panašios mintys nusako Aisčio kūrybinio atoslūgio tikrąją priežastį, abejoju. Daugybė genialiausių poetų egzodo sąlygomis rašė pirmaeilius kūrinius. Imkime Adomą Mickevičių. Guodėsi ir jie, tačiau kūrė ir originalius dalykus.

* * *

Džiugu, kad Nyka-Niliūnas neįsivelia į poeto „sielvartinimo" procesą. Rūpi ir jam išsiaiškinti tą netikėtą „lūžį" Aisčio kūryboje. Juk, atsidūręs Amerikoje, poetas tenkinosi mums įprastu klasišku posmu, neieškojo nei naujų įvaizdžių, nei ankstesnio lygio metaforų. Kad taip įvyko, Nyka-Niliūnas tik konstatuoja. Aptaria patį faktą, bet susilaiko nuo poeto charakterio skurdinimo, nuo bet kokio socialinio bei psichinio „Weltschmerz'o". Aistis savo valia pakeitė kryptį. O tai svarbu. Jeigu jau būtina nurodyti to aštraus posūkio pagrindinę priežastį — ji be didelių filosofijų aiški kiekvienam pokario išeiviui: brutali Lietuvos okupacija. O šis faktas skiriasi nuo to, ką aname supažindinime išryškino Vytautas Kubilius.

Nyka-Niliūnas tvirtina: „Viena svarbiausių šios netikėtos metamorfozės priežasčių buvo nepriklausomybės praradimas, užklupęs poetą užsienyje... Algirdo J. Greimo žodžiais tariant, savo ‚nušiurusį lakštingalos rūbelį' pakeitė poeto-piliečio ir tautos žadintojo toga". Panašiai šiuo metu Lietuvoje daro keli itin kūrybingi Sąjūdžio nariai. Aldonos Aistienės liudijimu, Aistis tr[illegible] „kuo nors padėti savo laisv[illegible] baigiančiai prarasti kartai".

Mano supratimu, Nyka-N[illegible]nas šiek tiek perdeda, teigda[illegible] jog, „Aisčio transformacija [illegible]vo didelis smūgis jo skaitytoj[illegible] ir ypač priaugančiai jaunų poetų kartai, kurios nemaža dalis rašė didesnėje ar mažesnėje jo įtakoje. Neišvengiamai atsirado antagonizmo nuotaika, pozityvu[illegible] santykį pakeitė negatyvus..."

Tai tik dalinė tiesa, nes liečia tik ribotą Jono Aisčio gerbėjų skaičių. Kas tie nusivylę, konkrečiai nepasakoma. Gal pats Nyka-Niliūnas ir žemininkai, gal neornamentuotos kalbos generacijos tragizmo reiškėjai, gal *Žvilgsnių* pakraipos bardai? Tik spėlioju. Šiaip mažiau ambicingi Aisčio gerbėjai buvo atlaidesni. Jautė dėkingumą už tai, ką lig tol buvo sukūręs. Žinojo, kad yra užsiėmęs proza ir jos kandžiu stiliumi puola Lietuvos valstybės griovėjus įsibrovėlius ir laisvę per lengvai atidavusius tautiečius. Tokia tada buvo jo dvasinė nuostata. Jokio kompromiso socializmo kaukes dėvintiems niekšams.

Knygoje *Sesuo buitis* (1951) poetas savųjų tuščią bravūrą išreiškė visiems bendru ironišku priekaištu, dažnai girdimu minėjimų prakalbose:

Vienas kraujo lašas būt tave
nuplovęs,
O varge jo vieno tu pasigedai.
[.....]
Nors visi žadėjom mirti už tėvynę,
Liko netesėti mūsų pažadai...

Jau pats galutinis Aisčio pavardės (iš Kuosos Aleksandriškio) pasirinkimas, kaip taikliai nurodo Nyka-Niliūnas, „savo fonetinėmis bei ideologinėmis implikacijomis nuostabiai tiksliai ‚atitiko' jo ponepriklausomybinio periodo kūrybinę veiklą".

* * *

Patriotiškai politinė laikysena tėra reikšminga tik Aisčio gyvenimo biografijai. Be jos poeto-lietuvio paveikslas būtų nepilnas. Tuo tarpu kūrybiniam atestatui pakanka remtis tik labai gerais ir gerais eilėraščiais, išlikusiais žmonių atmintyje per daugelį dešimtmečių. Ne vienas

(Nukelta į 3 psl.)

Šiame numeryje:

Leninas per amžius? • Jono Aisčio „Raštų" pirmasis tomas • Aldonos Aistienės atsiminimai • Jono Aisčio eilėraščiai • Voyager 2 pakeliui į Neptūną • Antano Lipskio tapybos paroda Chicagoje ir jo eilėraščių rinkinys • Ateitininkų studijų dienų programa

Neptūnas jau čia pat

ALEKSANDRAS RADŽIUS

Pasikelsiu vėl į tamsią erdvę,
Nerimastingais brūžiais
nuvingiuosiu
Begalybės kelią —
Aštriais,
Nerimastingais brūžiais sukaposiu
tamsą,
Kad neramus laukimas nuskaidrėtų
Įrėžtom kibirkštim.

Stasė Šakytė

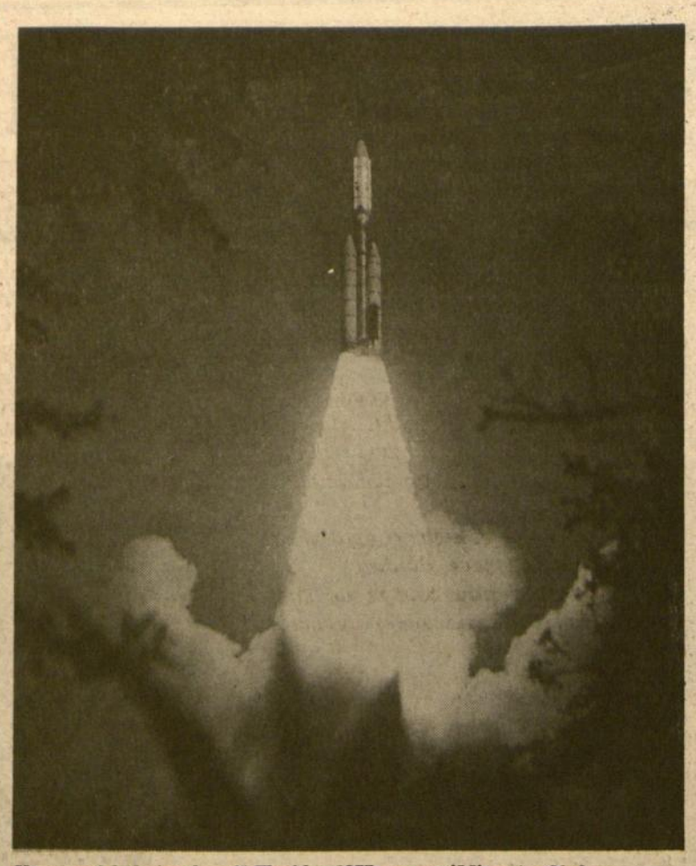

Voyager 2 kyla į erdves iš Floridos 1977 m. rugpjūčio mėn. 20 d.

Derliaus ir nederliaus metai

Šių metų rugpjūčio 24-oji bus įspūdinga ir įsidėmėtina diena: amerikiečių erdvėlaivis Voyager 2 pasieks aštuntąją Saulės sistemos planetą Neptūną. Tai, be abejo, bus ne šių dienų laimėjimas, bet praėjusio dešimtmečio pastangų vaisius.

Tuomet buvo tikras Amerikos erdvėtyros Periklio amžius, kada dvylika astronautų paliko savo pėdas Mėnulyje, kada Mariner ir Pioneer Venus erdvėlaiviai sukinėjosi aplink Marsą, Venerą ir Merkurijų, o du JAV robotai, Viking 1 ir Viking 2, 1976 metais nusileido ant Marso paviršiaus. Pagaliau Pioneer 10 su 11-uoju ir Voyager 1 su 2-uoju iškilo kelionėn lankyti tolimųjų išorinių planetų, apie kurias iki tol palyginti nedaug kas tebuvo žinoma.

Po to, pastarajam dešimtmety, dominavo lėktuvinis erdvėlaivis (Space Shuttle), kuris iš naujo žadino amerikiečių entuziazmą, kėlė pasididžiavimą ir žadėjo šviesią ateitį erdvėje. Tačiau po netikėto Challenger sprogimo 1986 m. sausio mėn. 28 d. dvejus su puse metų JAV erdvinė veikla buvo visiškai suparaližuota. Ir tik pernai pradėjo po truputį atsigauti, gerokai pagerinus likusius erdvinius lėktuvus, kad jie būtų saugesni.

Žygis į tolimuosius horizontus

Voyager 2 buvo paleistas erdvėn 1977 m. rugpjūčio mėn. 20 d. Už poros savaičių, t.y. rugsėjo 5 d., pakilo Voyager 1. Šio erdvėlaivio misija buvo praskristi tik pro Jupiterį ir Saturną. Todėl jau seniai, uždavinį sėkmingai atlikęs, sklendžia jis ramiai tolyn nuo Saulės tarpžvaigždinėn Paukščių tako erdvėn.

Nors abu erdvėlaiviai savo konfigūracija ir instrumentais yra vienodi, bet Voyager 2-ajam buvo skirta daugiau uždavinių atlikti ir jo kelionės maršrutas žymiai didesnis. Beveik už poros metų nuo pakilimo iš Floridos, t.y. 1979 m. kovo mėn. 5 d., Voyager 2 praskrido pro Jupiterį ir jo mėnulių sistemą. Pasinaudodamas planetos trauka, pakeitė savo trajektoriją, kad galėtų susitikti su Saturnu, pro kurį praskrido 1981 m. rugpjūčio mėn. 27 d. Iš čia, vėl truputį pakeitęs savo taką, nusklendė pas Uraną, praskridęs jį 1986 m. sausio mėn. 24 d. Dabar štai jis jau prie pat Neptūno, paskutinės planetos, pas kurią svečiuosis.

Rugpjūčio 24 d. 8 val. 4 min. vakaro Voyager 2 perlėks per Neptūno žiedų plokštumą. Už 56 minučių, t.y. 9 val. vakaro, erdvėlaivis pasieks artimiausią nuo planetos atstumą ir praskris 5000 km aukštyje viršum Neptūno šiaurės ašigalio. Taigi bus praskridęs pro Neptūną 20 kartų arčiau negu pro Uraną, 30 kartų arčiau negu pro Saturną ir net 70 kartų arčiau negu pro Jupiterį.

Pralėkęs Neptūno šiaurės ašigalį, Voyager lėks į planetos satelito Tritono pusę. Pastarąjį pasieks už penkių valandų, jau rugpjūčio 25 dieną, ir pralėks pro Tritono šiaurės ašigalį 40,000 km aukštyje. Prie antrojo Neptūno satelito — Nereidės Voyager 2 nepriartės.

Tolimųjų Saulės provincijų valdovo profilis

Valdoviškasis Neptūnas yra labai tolima planeta, todėl nedaug kas apie jį žinoma. Na, žinoma, kad jis nuo Saulės yra 30.1 kartų toliau negu Žemė. Kasdieniais matais matuojant, jo atstumas nuo Saulės būtų apie 2.8 bilijono mylių arba 4.5 bilijono km. Aplink Saulę apsisuka per 164 metus ir 292 dienas. Skersmuo per pusiaują — 49,500 km. Neptūnas šiek tiek mažesnis už savo dvynuką brolį Uraną, kurio skersmuo per pusiaują yra 51,800 km. Jis taip pat truputį susiplojęs. Per ašigalius jo skersmuo 1000 km mažesnis. Nėra tiksliai žinoma, per kiek laiko Neptūnas apsisuka aplink savo ašį. Manoma, kad jo para esanti tarp 14 ir 18.5 valandų. Planetos masė 17.2 kartų didesnė už Žemės. Jis yra vienas iš keturių planetų milžinų Saulės sistemoje.

Neptūnas vadinamas Urano dvynuku dėl to, kad jų abiejų vidinė struktūra besanti beveik identiška. Neptūno centrinis branduolys, kaip ir Urano, sudarytas iš uolienų. Branduolio skersmuo galįs būti apie 16,000 km. Jį supa 8000 km storio ledo pluta. Manoma, kad trys ketvirtadaliai planetos masės sukaupta tame branduoly. O toliau — didžiulė atmosfera, kurioje dominuoja vandenilis ir helis. Taip pat yra dideli kiekiai metano, dėl kurio planetos diskas per teleskopą atrodo žalsvai. Dar gali būti neono, amoniako ir kt.

Stratosferoje temperatūra besanti apie — 208°F (arba — 133°C). Tai bus apie 100° šilčiau, negu tokiam atstume nuo Saulės galima būtų tikėtis. Greičiausiai metanas absorbuoja Saulės šilumą aukštesniuose atmosferos sluoksniuose. Gilesniuose sluoksniuose daug šilčiau. Apie — 51°F (— 46°C). Reiškia, Neptūnas, kaip Jupiteris ir Saturnas, turi turėti vidinį šilumos šaltinį, nes daugiau energijos išspinduliuoja, negu jos gauna iš Saulės. Iš tų keturių milžinų tik vienas Uranas to šaltinio neturi.

Šviesos Neptūne visai nedaug. Dienos metu ten yra 900 kartų tamsiau negu Žemėje. Amžina prieblanda, švelniai sakant. O naktį, viršum debesų — juoda anglies tamsa, peršauta aštriom žvaigždžių strėlėm.

Neptūną atradus, kilo nemažas triukšmelis, nes britų tautinė ambicija (dėl jų pačių kaltės) buvo užgauta. Britų astronomas John Couch Adams (1819-1892) dar 1845 metais apskaičiavo naujos planetos poziciją. Bet Londono astronomijos šulai nekreipė dėmesio į jauno matematiko skaičiavimus. Metais vėliau prancūzų astronomas Urbain J. J. Leverrier (1811-1877), nieko apie Adams darbus nežinodamas, irgi apskaičiavo planetos poziciją ir pasiuntė savo skaičiavimus Berlyno observatorijos astronomui Johann G. Galle (1812-1910), kuris 1846 m. rugsėjo mėn. 23 d. nukreipė teleskopą nurodyton padangių vieton, ir štai — spindi nauja planeta, o Londone spindi paraudę astronomų veidai. Taigi Uraną atrado teleskopas (William Herschel), Neptūną — matematika (Leverrier, Adams), o Plutoną — fotografinė plokštelė (Tombaugh).

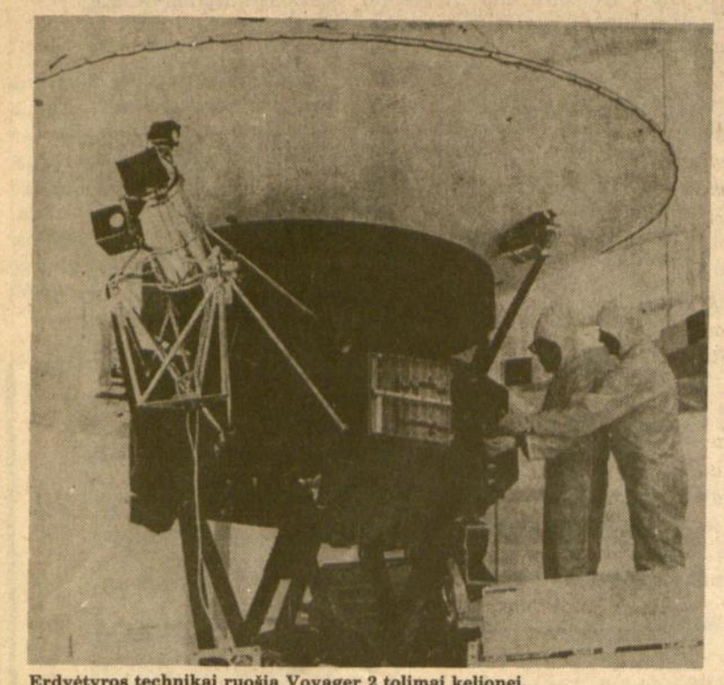

Erdvėtyros technikai ruošia Voyager 2 tolimai kelionei.

Audiencija pas Valdovą

1988 m. gegužės mėn. 9 d. Voyager 2 padarė pirmąją Neptūno ir jo satelito Tritono nuotrauką iš 684 milijonų km atstumo. Nuotraukoje Neptūnas atrodo melsvai žalsvas, be jokių bruožų visame diske. Debesys turėtų pradėti nuotraukose ryškėti, likus erdvėlaiviui 4-3 mėnesiai kelio iki Neptūno. Tritonas atrodo oranžinis, nes jo paviršiuje esančios organinės molekulės sugeria mėlyną ir ultravioletinę Saulės šviesą.

Artėdamas į Neptūną, Voyager 2 ieško planetos žiedų. Jau 1981 metais astronomai pradėjo įtarti, kad ir Neptūnas galįs turėti tokį pat žiedinį papuošalą, kaip Jupiteris, Saturnas bei Uranas. Tačiau iš turimų duomenų neatrodo, kad jo žiedai ištisai juostų planetą. Labiau atrodo, kad jie galį būti daliniai, tik atskiri lankai, skrieją aplink Neptūną. Lankų orbitos esą išsidėsčiusios nuo 42,000 iki 67,000 km atstu nuo planetos centro. Jų ilgis — keletas tūkstančių kilometrų ir plotis tarp 11 ir 17 km. O kaip ten iš tikrųjų yra, greitai bus paaiškėję, nes žiedai erdvėlaiviui turi tapti matomi tris savaites iki susitikimo su Neptūnu. Labiausiai Voyager į juos koncentruosis, kai liks tik 3 dienos ir 5 valandos kelio iki paties priartėjimo. Sklęsdamas pro pat Neptūną, Voyager savo instrumentais tirs planetos atmosferos sudėtį, temperatūrą, vėjų greitį, fotografuos debesų formacijas ir kt.

Fotogeniškasis Tritonas

Už dviejų valandų, prasklendus pro planetą, Voyager foto kameros atsisuks į Tritoną. Tai labai įdomus satelitas, ir palyginti mažai kas apie jį žinoma. Nors Tritonas laikomas vienu iš didžiųjų satelitų Saulės sistemoje, bet dėl didelio atstumo nuo Žemės astronomai tik labai apytikriai tegali apskaičiuoti pagrindinius jo duomenis — skersmenį ir masę. Nenuostabu tad, kad astronominėj literatūroj tie duomenys gana nevienodi. Saugiausia būtų manyti, kad jo skersmuo bus kur nors tarp 2200 ir 5000 km, o masė apie 93 bilijonus bilijonų metrinių tonų arba devynios tūkstantosios Neptūno masės.

Nežiūrint duomenų trūkumo, astronomai vis dėlto žino, kad Tritonas turi atmosferą ir klimatinius sezonus. Spektrografiniai tyrimai rodo, kad atmosferoj besą metano ir azoto. Klimatas keičiasi 700 Žemės metų intervalais, nuo labai švelnių iki labai kraštutinių sezonų. 2007 metais ten bus vasara. Bus „karšta". Bet nepatartumėm važiuoti į Tritoną atostogauti. Vasarnamiai dar neįrengti.

Vidutiniška paviršiaus temperatūra gali būti apie — 220°C. Ten gali tekėti skysto azoto upės, tyvuliuoti negilūs azoto ežerai, o gal net ir ištisi vandenynai. Taip pat manoma, kad Tritono paviršiuje gai būti nemažai organinių molekulių dumblo. Dėl to astronomams baisiai knieti patirti, ką Voyager 2 iš tikrųjų atras jo paviršiuje.

Tritonas skrieja aplink savo planetą 354,000 km atstumu gražiai apvalia orbita. Aplekia jis Neptūną gana greitai. Per nepilnas šešias dienas. Bet jo judesys yra atvirkštinis, nes jis bėga aplink planetą pagal laikrodžio rodyklę, žiūrint iš ekliptikos šiaurės poliaus.

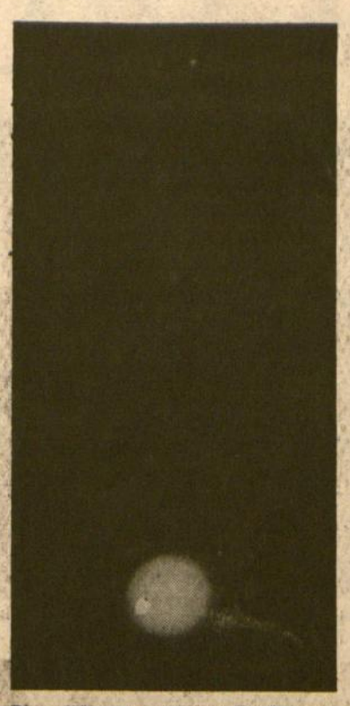

Pirmoji Neptūno ir jo satelito Tritono nuotrauka, padaryta Voyager 2 1988 m. gegužės mėn. 9 d. iš 684 milijonų km atstumo.

Toks judesys yra retas paukštis Saulės sistemoje. Visos planetos ir didžiausia dauguma satelitų juda tiesiogine kryptim, t.y. prieš laikrodžio rodyklę. Kaip matome, Tritonas yra gana įspūdingas charakteris Saulės sistemos tipų galerijoje. Jį 1846 m. spalio mėn. 10 d. atrado britų astronomas William Lassell (1799-1881).

O dabar pažvelkime, ką Voyager veiks, nuskridęs pas Tritoną. Darbo bus daug. Pralekiant viršum satelito šiaurės ašigalio, erdvėlaivio instrumentai matuos paviršiaus ir atmosferos temperatūrą, tirs jų sudėtį. Radijo signalais aiškins gravitacinio ir elektrinio lauko savybes. Jei atmosfera bus ryški, erdvėlaivio kameros fotografuos jo paviršių. Ir, jei viskas gerai klosis, gal pasiseks pagauti Saulės atspindį nuo skysto azoto jūros.

Voyager 2 turės progos stebėti, kaip Tritonas pridengs Didžiojo šuns žvaigždę Betą (Beta Canis Majoris). Tai vėl bus gera proga tirti atmosferos savybes bei sudėtį. Po to jis pateks į Tritono šešėlį ir skris per jį keturias minutes. Čia vėl Voyager instrumentai tirs ne tik atmosferos sudėtį bei elektrines savybes, bet ir surinks duomenų, kurie pagaliau išspręs satelito skersmens problemą.

Jokio dėmesio Nereidei

Nereidė, antrasis Neptūno satelitas, šį kartą visai ignoruojama. Voyager 2 pro ją nepraskris ir jos nefotografuos.

Tai mažas kūnas. Su jo skersmeniu ta pati bėda, kaip ir su Tritono. Kiekvienas autorius nurodo vis kitokį dydį — nuo 200 km net iki 900. Masė galinti būti apie 1 milijoną kartų mažesnė už Neptūno.

Savo planetą Nereidė apskrieja per 359 dienas 21 valandą ir 9 minutes. Jos orbita labai ištęsta. Priartėja prie planetos per 1.4 milijonus km, o nutolsta iki 9.7 milijonų km. Sakytumei, kad akmenuką kažkas nuo Neptūno paviršiaus didžiule svaidykle nusviedė erdvėn. Tokia orbita sugestijuoja, kad Nereidė galinti būti Neptūno pašonėn atklydęs ir jo traukos jėgos pagautas asteroidas. O gal ir didelis kometos branduolys? Kas žino?

Nereidę surado olandų kilmės amerikiečių astronomas Gerard P. Kuiper (1905-1973) 1949 m. gegužės mėn. 1 d. Tik šie du Neptūno satelitai, Tritonas ir Nereidė, iki šiol buvo žinomi. Ar jų yra daugiau, pasakys Voyager 2, iš kurio tikimasi daug staigmenų.

Amžina kelionė

Koks tolimesnis abiejų Voyagerių likimas, jiems skirtas planetas pralėkus ir savo uždavinius Saulės sistemoje atlikus? Maždaug kaip legendarinio viduramžių Ahasvero. Skristi, skristi, skristi per neišmatuojamą neįsivaizduojamą tarpžvaigždinį laiką ir erdvę.

Abu erdvėlaiviai dar šio dešimtmečio pabaigoje pasieks Plutono orbitą, bet su pačiu Plutonu nesusitiks. (O būtų įdomu, kad susitiktų.) Heliopauzę turėtų pasiekti kada nors tarp 1995 ir 2025 metų. Heliopauze vadinama riba, kur tarpžvaigždinės erdvės dalelytės ima priešintis Saulės vėjo dalelytėms, jas stabdo, sudarydamos aplink Saulę didžiulę erdvę, tartum kokį balioną, vadinamą heliosfera, kur Saulės vėjas dominuoja. Tiksli heliopauzės vieta nežinoma. Tikima, kad ji galinti būti tarp 50 ir 150 astronominių vienetų atstu nuo Saulės (astronominis vienetas lygus vidutiniam Saulės-Žemės atstumui, t.y. 150 milijonų km).

Jeigu viskas gerai klosis, abu Voyageriai veiks bent iki heliopauzės. Per tą laiką jie reguliariai siųs Žemei duomenis apie energingiausias dalelytes erdvėje, jų sudėtį, keitimąsi ir t.t. Jų tankumas — keletas tūkstančių dalelyčių vienam kubiniam metre. Tai bilijonas bilijonų kartų rečiau negu mūsų ore. Taigi erdvė nėra absoliutus vakuumas.

Bet heliopauzė dar ne Saulės sistemos riba. Maždaug už šviesmečio nuo jos glūdi Oort debesies išorinės sritys (Oort debesis tai visų Saulės sistemos kometų šaltinis, tai rajonas, kur aplink Saulę skraido gausybė kometų branduolių). Nors Voyageriai, pasiekę heliopauzę, skris 60,000 km per valandą (t.y. 16.6 km per sekundę) greičiu, jiems truks daugiau kaip 20,000 metų, kol pasieks išorinius Oort debesies regionus. Tuo metu jie bus nukeliavę 25% atstumo iki artimiausios žvaigždės Proxima Centauri ir tada jau ners į tarpžvaigždinę Paukščių tako erdvę.

Už 40,000 metų Voyager 1 pasieks žvaigždę, žymimą AC + 79 3888, ir praskris pro ją 1.6 šviesmečio atstu. Tai senstanti žvaigždė Žirafos žvaigždyne, šiaurės pusrutulyje. Ji tik trečdalis Saulės dydžio, bet gali turėti planetų. Tuo tarpu Voyager 2 už 40,000 metų praskris tam pačiam atstume pro kitą mažą žvaigždelę, vadinamą Ross 248, Andromedos žvaigždyne.

Eonams slenkant, jie ir daugiau žvaigždžių sutiks. Bet ar kas ten, erdvėje ir tolimam laike, juos pastebės? Ar kas ištirs juos ir sužinos, kad tai tolimos tolimos ir mažos Žemės pasiuntiniai, amžinon kelionėn pasinešę? O jeigu ir ne, tai nenuorama žmogus kartoja ir kartos poetės žodžius:

Pasikelsiu vėl į tamsią erdvę,
... nuvingiuosiu
Begalybės kelią —

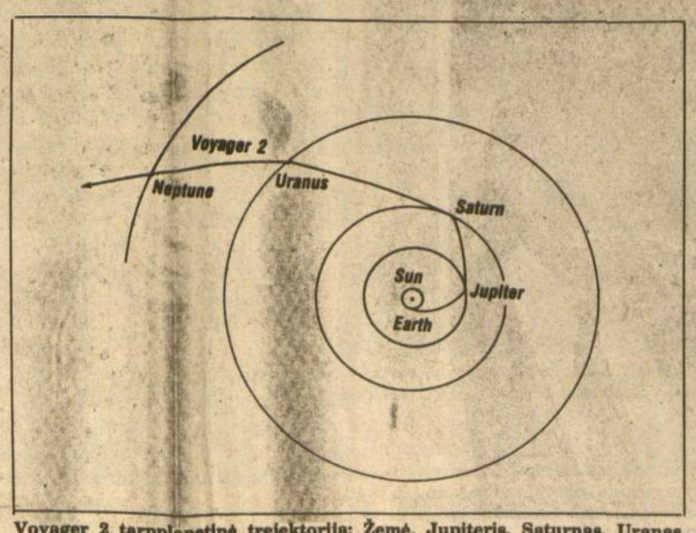

Voyager 2 tarpplanetinė trejektorija: Žemė, Jupiteris, Saturnas, Uranas, Neptūnas ir... begalybė.

(Redakcija apgailestauja, negalėjusi Aleksandro Radžiaus straipsnio „Neptūnas jau čia pat" įdėti anksčiau, dar prieš *Draugo* kultūrinio priedo vasaros pertrauką, tikėdama, kad pirmenybę reikėjo teikti ypač gausiems lietuviškiems kultūriniams renginiams Chicagoje bei kitose lietuvių gyvenvietėse šį pavasarį. Tuo tarpu, kaip autorius savo laiške redakcijai pažymi, „straipsnis apie Voyager 2 skrydį pradėjo senti dienomis. Jau per pastarąsias kelias savaites buvo surasti dar trys Neptūno satelitai. Iš viso Voyager 2 surado jau keturis satelitus, ir šiuo metu yra žinomi iš viso šeši Neptūno satelitai. Rugpjūčio 1 dieną 12 valandą vidurdienį Voyager 2 buvo 21,215,196.139 mylių atstu nuo Neptūno planetos ir šiuo metu sparčiai prie jos artėja".)

Nepakeičiamas Žmogus

(Atkelta iš 1 psl.)

prasidėjo plaukt prašymai ir reikalavimai, kad jis nevažiuotų. Raudonosios gvardijos stulpai tiesiog buvo ėmę skelbti buk spėka busianti pavartota, kad neišleidus Lenino iš Rusijos.

Kartais žmogus pasidaro labai reikalingas, kada jis priverda košės ir kiti nepajėgia ir nesugeba jos išvalgyti. Kartais todel, kad jis nėra pabaigęs košės virti ir kiti nežino, kas toliau daryti.

Bet kada kalbame apie Leniną, tai nekalbame apie košę. Jis yra nepakeičiamas žmogus, nes bolševizmo sekėjai pasidarytų klajojančiu buriu be principų ir taktikos, nes jis jiems maino ir principus ir taktiką laiks nuo laiko. Jie yra gimę tikėti, o ne manyti. Ir jie tiki Leninui gal daugiau, negu Rusijos mužikai tikėdavo carui batiuškai.

Jeigu Leninas pabėgtų, numirtų ar kas paslėptų jį — kas tuomet su Rusija? Kas su bolševizmu?

Leninas, o ne darbininkų klasė, bolševikai valdo Rusiją.

Romanovas valdė Rusiją pirmiau.

Nelaisvės biskį daugiau yra dabar, negu prie Romanovo dinastijos.

Bado ir vargo ukininkams ir darbininkams yra biskį daugiau, negu prie senojo caro.

Bet kada nors pasaulyj neliks carų. Vieni jų miršta, kitus žmonės nuo sosto prašalina.

Vienok Rusija ir bolševikai pilnai yra įsitikinę, jog be Lenino būtų bloga.

A. Ručas

(A. Ručas — Balio Sruogos slapyvardis. Šis straipsnis buvo išspausdintas *Naujienose*, Nr. 85, „utarninkas, Bal. 11 d., 1922". Jį čia perspausdinant, palikta originalo kalba ir rašyba.

Balio Sruogos portretas — dailininko Firinavičiaus.

Moteris su dviem šeimom

Stiprus Victory Gardens teatras (2257 North Lincoln Avenue) stato dramą „Woman in Mind". Vaizduojama anglų šeima, kurioje episkopalų kunigo žmona serga haliucinacijomis. Be savo, ji mato dar kitą šeimą, kuri jai rodosi irgi sava, su jos pačios vaikais, kurie taipgi matomi scenoje. Veiksmas kryžiuojasi, labai neįprastas, bet intriguojantis. Sukurtas su humoru. Publika spektaklį lanko ir dažnai kvatoja. Dramos aktorius Alan Ayckbourn yra sukūręs apie 30 scenos veikalų, vaidintų Londone ir Broadway.

Juoz. Pr.

Jis norėjo būti suprastas

ALDONA AISTIENĖ

Prieš keletą metų čia, šioje pačioje kavinėje, * Eglė Juodvalkė skaitė savo eiles, kiti jas aptarinėjo, aiškino, komentavo. Mane nustebino tai, kad kiekvienas iš tų komentatorių Juodvalkės eilėraščius interpretavo kitaip. Reiškia — kiekvienas iš jų suprato jos poeziją savaip, ir kažin, ar jų interpretacija atitiko poetės mintį. Išėjusi iš tos vakaronės, gailėjausi nepaklaususi Juodvalkės, ar jai pačiai svarbu, kad skaitytojas suprastų, ką ji iš tikrųjų norėjo savo eilėmis pasakyti. Pavyzdžiui, Kazys Bradūnas ar Alfonsas Nyka-Niliūnas sako, kad jiems nesvarbu, kaip skaitytojas priims, supras ir išgyvens jų eilėraščius, net ir jeigu skaitytojas įžiūrės visiškai kitą mintį, negu poetas norėjo pasakyti.

Visai kitaip tuo atžvilgiu jautėsi Jonas Aistis. Jau *Intymiose giesmėse* jis skundėsi;

Paskaitai, kur radęs, ir taip būna pikta:
Nieko nesuprato — baisiai apmaudu.
Taip norėtųs šičia nieko nepalikti
Ir gyvent du vienu, vienu du.
(„Recenzija", p. 180)

Aistis visados norėjo būti suprastas. Tą jis taip aiškiai pabrėžė, rašydamas apie savo poeziją ir jos rašymo procesą atsiminimų knygoje *Apie laiką ir žmones*. Jo nuomone, verčiau poezijos pilnai neperprasti, negu ją suprasti per „giliai", tai yra klaidingai. „Svarbiausia yra tai", rašo Aistis toje pačioje knygoje, „kad skaitytojas suprastų poeziją, ir geriausia būtų, kad ją suprastų taip, kaip ją pats poetas supranta" (p. 204). Manyčiau, kad šitas noras būti suprastam kyla iš to, kad tai, apie ką jis rašo, jam atrodydavo labai svarbu, ir kad jis jautė būtinybę išsisakyti ir pasidalyti.

* * *

Apie Aisčio poeziją straipsnių ir straipsnelių yra parašyta nemažai (rimtų aptarimų gal tik keletas), tačiau retame iš jų neužkliūvama už jo poezijos graudumo. Tas graudumo pabrėžimas tapęs beveik štampu. Beveik visi rašiusieji tam pagrįsti cituoja tokias eilutes, kaip;

Ten smilgos aikčiojo, tenai čiobreliai verkė.... („Senatvė", p. 148);
Koks sielvartas mane apėmęs... („Pastoralė", p. 104);
Mačiau ir vakarą, kaip žmogų mirštant... („Pastoralė", p. 104);
Tai kas, kada jau širdis pasruvus kraujo latakais... („Antroji meilė", p. 121).

Tiesa, to graudumo jo poezijoje apstu, tačiau negaliu suprasti, kodėl užmirštami tokie eilėraščiai, kaip „Fedra" (p. 143) — *Tą vakarą, tą vakarą linksminos aliai medelio lapas...* Arba „Laukimas" (p. 358), „Lopšinė" (p. 161), „Tu ta pati" (p. 159), arba čia šį vakarą girdėtas, Aldonos Zailskaitės deklamuotas „Apie laimę", ir daug kitų. Manau, kad labai aiškiai atveriantis Aisčio pasaulėjautą, jo vidinę būseną yra „Fuga in As moll" (p. 120). Iš vienos pusės, Aisčiui gyvenimas yra nuobodus, tuščias; jis skundžiasi, kad gyvenimas sunkus, kad jis jį nuvargino, nuplėšė, nualino, tačiau, iš kitos pusės, tas pats gyvenimas jam yra kaip pasaka; jis sako, kad *gyenimas versmė, jis niekad neišsisemia* ir visą eilėraštį užbaigia: *o tas gyvenimas toks didelis, malonus ir gražus!*

Čia štai ir matome jo pergyvenimų ir jausmų labai plačią skalę. Jis buvo labai jautrus poveikiams iš aplinkos: dažnai ir nedidelis dalykas jį ar žeidė, ar džiugino. Jis turėjo tendenciją momento pergyvenimą suvisuotinti. Jeigu šiandien jam skauda širdį, tai atrodo, kad visas gyvenimas ir visas pasaulis viena ir amžina žaizda. Bet žiūrėk — kitą dieną kokia nors graži ir gera smulkmena jau nešą jį padebesiais; *Bet džiaugsmo štai viršukalnėm einu ir man vis tiek — gyvent ar mirti!* („Nuostabi diena", p. 307).

Grįžtant prie Aisčio liūdesio ir melancholijos, manau, kad to šaknų reikėtų ieškoti jo vaikystėje. (Apie savo vaikystę jis rašo savo autobiografijoje, kuri įdėta šioje jo raštų pirmojo tomo knygoje.) Jis spontaniškai ir, atrodo, nė negalvodamas eilėraštyje „Skausmas" (p. 304) pasisako:

Tu mane sekioji nuo pačios vaikystės,
Lyg šešėlis, lyg šunelis įkandin...

Dar norėčiau trumpai sustoti prie jo beveik kontroversine tapusios patriotinės poezijos. Nepriklausomybės laikais jis buvo viso Lietuvos gyvenimo, ypač kultūrinio, jautrus stebėtojas. Jis tuo gyvenimu sielojosi, jį kritikavo ar net plakė („Ėjau laukais", p. 93). Tatai, atrodo, atitiko jo dvasinę sąrangą ir to laiko patriotinės eilės išėjo geros. Nepriklausomybės praradimas, okupacijos, o ir jo pasilikimas užsienyje Aistį be galo prislėgė ir kaip lietuvį, ir kaip asmenį. Jis nuoširdžiai norėjo savo kraštui, savo tautiečiams kuo nors padėti; ir jis išėjo į kovą su plunksna rankoje (p. 260). Deja, kovotojo rolė, matyti, buvo jo prigimčiai svetima. Gal dėl to ir pokarinė patriotika neprilygo prieškarinei. Jis pats tuo laiku, tai yra maždaug (1940-1950) metų laikotarpiu, taip negalvojo, bet ilgainiui tą skirtumą pastebėjo, nes kaip kitaip paaiškinsi tuos visus, kartais net ir gana drastiškus, taisymus, kuriuos randame 1961 metais išleistoje *Poezijoje*.

Tuo noriu pasakyti, kad prie kiekvieno autentiško kūrėjo reikėtų prieiti kaip prie nepakartojamo individo, be jokių apriorinių nusistatymų ar ypač teorijų. Kartais pasitaiko kur paskaityti ar išgirsti sakant: „o kodėl negalima pažiūrėti į tą ar aną kūrinį iš tokio ir tokio taško". Visa bėda yra ta, kad tas „taškas" dažnai tampa Prokrusto lova. Tai yra, kai kokie nors ypatingi požiūriai ar teorijos visiškai neatitinka kūrinio dvasią. Tad linkėčiau Aisčio poezijos skaitytojams prieiti prie jo poezijos su atvira širdimi ir bandyti ją suprasti taip, kaip pats poetas ją suprato.

Negaliu pasitraukti iš čia, nepadėkojusi Ateities literatūros fondui, apsiėmusiam išleisti visus Aisčio raštus, kurių susidarys bent keturi tomai. Mano ypačiai nuoširdi padėka redaktoriams Antanui Vaičiulaičiui ir Alfonsui Nykai-Niliūnui, daug darbo valandų įdėjusiems šios knygos paruošimui. Ir visiems, vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjusiems prie šio poezijos tomo pasirodymo ir padavimo į geras skaitytojo rankas.

* Žodis, tartas per Jono Aisčio *Raštų* pirmojo tomo sutiktuves, kurias surengė Ateities literatūros fondo valdyba Jaunimo centro kavinėje, Chicagoje, 1988 m. spalio mėn. 28 d.

Jonas Aistis neseniai po atvykimo į Ameriką (kairėje)... ir dar prieškariu kartu su Bernardu Brazdžioniu Vilniuje (dešinėje).

Jonas Aistis su Antanu Vaičiulaičiu 1947 metais Richmond Hills, New Yorke.

Niekada mūsų nepalikęs poetas

(Atkelta iš 1 psl.)

net žymus poetas džiaugtųsi sukūręs bent pusę Aisčio lygio šedevrų.

Knygoje *Lietuvių literatūra svetur, 1945-1967* (1968) redaguotoje Kazio Bradūno, Antano Vaičiulaitis prisimena, kaip Aistis „prabildamas per savo kūrybinę popietę, pastebėjo, kad ką poetas parašo geriausia, tai ‚maždaug ligi Kristaus'". Gi Aistis, ir šią ribą perkopęs, davė keliolika geros lyrikos pavyzdžių. Vaičiulaitis nurodo „Šv. Sebastijoną", kuris „nuo pirmos iki paskutinės eilutės dreba ekstazės artimumu".

Be abejo, Aisčio gyvenimas prašosi ir rimto psichologinio žvilgio. Kol nebus parašyta poeto išsami monografija, tol jo kelias iš neturtingos valstiečio-kalvio aplinkos į poetines, dargi intelektualias aukštumas bus dangstomas tik vienos ar kitos pakraipos išvedžiojimų skiautėmis. Kodėl atsiplėšė nuo maironiškos tradicijos? Kokiu būdu jam pavyko, lyg žaibo nutviekstam, kurti dvasią akinančius posmus? Jau dabar savo „Paraštėje" Nyka-Niliūnas įveda mus į Aisčio talento pasaulį: pasklaido su poeto brendimu susijusias aplinkybes, aptaria poetikos pobūdį, nurodo skaitytus klasikus, santykius su anuometiniais Lietuvos poetais, su žurnalo *Pūgvis* ideologija.

„Niekas nestovi taip arti nepriklausomos Lietuvos kūno ir kraujo, kaip Aistis savo pirmoje knygoje", rašo Nyka-Niliūnas apie *Eilėraščius* (1932). O su *Imago mortis* Aistis „pasirodė kaip susiformavęs poezijos instrumento virtuozas [...] nė vieno silpno eilėraščio". Jei su ta knyga jis „pasiekė savo kūrybos zenitą", tai *Intymios giesmės* (1935) atnešė jam „visuotinį pripažinimą". Formos atžvilgiu stipri knyga yra ir *Užgesę Chimeros akys*. Tačiau paraštininkas šioje knygoje mato „poetinio atsilūgio" apraiškų.

Vienur kitur Nykos-Niliūno palyginti skaidrų mąstymą sudrumsčia tirštokas tarptautinis žodynas. Jautį, kad rašėjas nesiteikė paieškoti lietuviškų ati-

(Nukelta į 4 psl.)

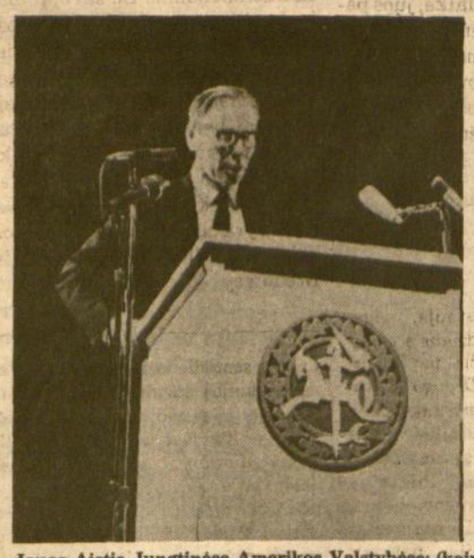

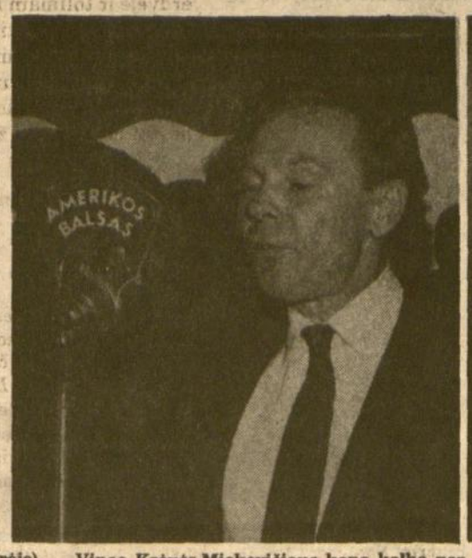

Jonas Aistis Jungtinėse Amerikos Valstybėse: (kairėje) viename literatūriniame vakare, (viduryje) apeigose prie Vinco Krėvės-Mickevičiaus kapo kalba per „Amerikos balsą", (dešinėje) poetas savo namuose.

Lietuvių foto archyvo nuotraukos

Iš Jono Aisčio poezijos

RUGPJŪČIO NAKTIS

Švelni rugpjūčio vėsuma,
O širdis net ritmą lėtina...
Keista naktis! Žiūriu žvaigždėsna —
Pasibaisėtina, pasibaisėtina!

Rami naktis, nutilusi —
Pasibaisėtina! Ak! aiman, ten
Pulkais taip auga žvaigždės, pilasi
Ir krinta lietumi, lyg deimantai...

Nurimk širdie, nurimk, papaikėle, —
Nėra ko jaudintis ir plakti —
Kas dedasi danguj, ne tavo reikalas,
Kas dedasi danguj rugpjūčio naktį...

O tos žvaigždelės sielvartingai krinta...
Tik šilas po senovei dunkso...
Net darosi graudu. Kad ją kur šimtas! —
Naktis verta Flamariono plunksnos!

AUGO SODE

Augo sode serbenta
Ašarinėm kekėm —
Buvo meilė taip šventa!
Niekam nepasakėm...

Buvo mėlynas ruduo,
Raudonavo vyšnios —
Bėga dienos kaip vanduo,
Kaip vanduo negrįžta.

Apkaišys baltais sniegais
Saulė vyšnios šaką,
Bet ar laimė vėl kada
Bus girta, kaip vakar?!

•

KŪRIMO VALANDA

Šilta pavakarė, tartum lelijų kvapsnis,
Pasklidusi svaiginančiu kvaitu,
Giedra, kaip kūdikio šypsnys per sapną,
Nerūpestinga, kaip Watteau.

O saulės spinduliai, kaip miežių varpos,
Nusvyra žemėn aukso akuotais.
Ir blaškos pamiškėm paklydęs varpas,
Ir virpuliuoja nerimu skliautai.

Tarytum laužo žarijas būt žarstę
Rūsčiais veidais susėdę milžinai
Palei skaisčiosios karalaitės saulės karstą,
Kur jau žarijos blėsta, grindžias pelenais.

Skliaute ištrykšta dar nuraudusi vakarė,
Prabėga lapais šiurpus šlamesys,
Bet jau nuo kalnų, šilo ir nuo marių
Grasus kaip slibinas pakyla debesis.

Tas debesis tolydžio auga, kelias,
Artėja dundesiai ir duslūs, ir pikti...
Nusikvatojęs žaibas skliautą skelia,
Akimirksniui prasiskiria plati naktis —

Ir matosi nuraudęs didelis peizažas,
Tartum ekstazėje nušvitusi širdis,
Ir vėlei prakeikta šalis nugarmi skradžiais,
Tik kažką gailiai verkaujant girdi.

Tai tik akimirksniui, tiktai vienai sekundei!..
Po to tiktai traškus griaustinio trenksmas jau,
Ir lauki vėl akimirksnio nubundant,
Bet... tąsyk būna dar tamsiau.

Kaunas, 1933.10.10

VORKSLA

Vai daug vandens tavimi, Nemune, tekėjo,
Vai daug dar ašarų karčių tekės —
Tavimi, Lietuva, vis niekas netikėjo,
Tavimi niekas netikės...

Atanešė teutonas tau kadaise kryžių
Ir Dievo žodžiu pridengtas klastas.
Tu vis buvai ant vieškelio, ant kelio didžio,
Tu vis — nenuoramų tauta.

Ir ėjo priešai, tavo kūną mindė —
Tekėjo kraujas upėm, ne lašais,
Bet tujen savo veidą sopulingą
Aukštai iškėlusi nešei.

Tu šiandien vėlei priešų apsupta, varguole,
Kantri širdie po pilka rudine!
Tai tu Europą nuo mongolų
Apgynei nuoga krūtine!

Kaunas, 1933.6.20

Jonas Aistis

ŠILAINĖ

Vėlekos peizažą ūkana apvilko,
O norėjau troškau visą jį apimt —
Buvo atsimerkęs žydro lino šilkas,
Buvo praregėjęs ilgesio akim.

Atmenu aš kartą, o seniai tai buvo,
Kai vyresnį brolį leido iš namų,
Kai mama šilainę škaplieriuosna siuvo,
Kai ramino guodė žodžiu neramiu: —

Argi daug šilainės škaplieriun paimsi?
Argi ten, už marių, bus tau jos gana?
Bet prie širdžiai jausi ir jau bus tau linksma:

Tu su ja atminsi brolį ir mane...

Taip ir aš norėjau pasiimt šilainės
Arba lino žiedą iš peizažo to,
Kažin kur mūs dienos šunkeliais nueina —
Ūkanų prarytos nepasikartos.

O jas taip norėjau škaplieriun įsiūti
Ir nešiot lig karsto prie gyvos širdies...
Užpustys daržely sniegas žalią rūtą,
O plentu vežimas naktį nudardės.

Betgi tu paliksi, tu, pilka šilaine,
Škaplieriun motulės andai įsiūta!
Su tavim atminsiu žiogrelius ir dainą,
Ir jauniausią sesę, laistančią rūtas...

Kaunas, 1934

MAL DU PAYS

Kada ima per Mušrotą spinduliai švaistytis
Ir sužydi kalnai kruvini,
Tu Monblanu ir Beldonės grandimi dantyta
Pas mane kas vakaras eini.

Tu eini gražiai ir, pilnatį paėmus rankon,
Šėmą šiaurės vėsumą neši —
Sudreba skliautai, ir žvaigždės pusiausvyros netenka,
Rods, susverdi visatos ašis...

Aš matau, kaip tu žengi viršum visų viršūnių
Ir viršum pasaulio šio plataus:
Mėnesiena, žvaigždės, tartum pieva ir ramunės,
Ir tave ja brendančią matau.

Iš miglų, iš pasakų, iš senų senų legendų
Tavo laimės poringę pinu.
Tau, žinau, nūnai varge ir ūkanoj paskendus,
Laukt pabosta giedresnių dienų...

Man iš tolo matos, o kaip tu graži iš tolo —
Nai tokios neteko dar matyt!..
Ašara ištrykšta, juokias vakaras, upeliai, olos —
Tau iš rankų sprūsta pilnatis.

Ir aš lieku vienas... o tavęs nė aido...
O tave gal skriaudžia, skriaudžia ten visi?!
Vakaras nuėjo, užsidengęs veidą —
Likom: aš, naktis ir ilgesys.

Grenoblis, 1937.2.3

Antano Lipskio vaizdinė ir žodinė kūryba

ALGIMANTAS KEZYS

Dailininko Antano Lipskio tapybos paroda, vykusi nuo šių metų gegužės 26, iki birželio 17 dienos Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoje, yra jo trečioji. Tad galima klausti, kokią pažangą šis kūrėjas padarė per pastaruosius keliolika metų, kokiu keliu kūryba vystosi? Ant Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus galerijos sienų kabėjo jo vėliausi tapybos darbai, o ant stalelio prie įėjimo buvo sudėti jo poezijos knygos *Kai saulė liepė* pirmieji, tik ką iš spaustuvės gauti egzemplioriai. Knygą išleido Lietuviškos knygos klubas Chicagoje.

Kaip pirmoji Antano Lipskio tapybos paroda Čiurlionio galerijoje 1970 metais nustebino mus, kad šis gerai Chicagos lietuviams žinomas ir mielas gydytojas yra ir dailininkas, taip dabar nustembame sužinoję, kad jis yra ir poetas. Niekur anksčiau nesireklamavęs savo poezija, bet, atrodo, kietai „pogrindy" dirbęs, šiandien pasirodo mums ne su vienu kitu eilėraštuku, bet iš karto su ištisa savo eilėraščių knyga.

Žvelgdamas į šią Lipskio tapybos parodą ir užmetęs akį į jo poezijos rinkinį *Kai saulė liepė*, nusakyčiau šio dailininko, o dabar ir poeto, kūrybinį kelią štai kaip — nuo forminių ir kompozicinių pratimų iki minties ir buitinio turinio atsiskleidimo.

Ankstyvuose tapybos darbuose Lipskis nebandė spręsti kokių nors socialinių klausimų ir net nevaikščiojo po abstraktybių labirintus. Jo paveikslai buvo ramūs peizažai, kvepiančios gėlės bei įdomių kompozicijų natiurmortai. Keletą tokių pavyzdžių turėjome ir šioje parodoje. Tai spalvų linijų ir plėmų deriniai, atskleidžią brandesnį braižą negu patys ankstyviausieji jo darbai. Vėlesniuosiuose kūriniuose pastebima naujovė yra tematikoje. Čia šalia peizažinių siužetų atsiranda figūrinės kompozicijos, turinčios tą

Antanas Lipskis — Pasivaikščiojimas, Aliejus ant drobės, 30" x 48"

patį estetinį priėjimą kaip ir peizažai, tik su tuo skirtumu, kad į peizažo rėmus yra įsibrovęs žmogus. O kur atsiranda žmogus, ten prisideda naujos dimensijos — socialinės tikrovės įvaizdžiai, emocinis žmogaus tūris, minties periferijos. Įsižiūrėję į Lipskio figūrinės tapybos darbus, pastebime, kad juose dar vis vyrauja grynai estetiniai bruožai. Juos tapė ta pati ranka, kuri sukūrė jo peizažus ir gėlių formas. Tačiau žengtas žingsnis konceptualizmo kryptimi, žmogiškosios minties bei žmogiškųjų emocijų pasaulio link. Tai yra ne tik priedas prie Lipskio ikišiolinio tapybinio kraičio, bet ir kelrodis į šio kūrėjo ateities užmojus. Tas kelrodis pasidaro dar aiškesnis, kai po ranka turime ir anksčiau minėtą jo poezijos knygą. Nesu kažkoks poezijos žinovas, bet, pavartęs šį eilėraščių tomą, matau, kad Lipskio poetiniame mene apstu ne tik gamtovaizdžių aprašymų bei trumpų haiku, bet randamas ir nelengvai įkandamas emocinis ir idėjinis krūvis. Lipskio idėjos yra buitinės, sprendžiančios kasdienos prasmę ir užgriebiančios esmingesnius egzistencinius klausimus. Poetas Lipskis užduoda skaitytojui kad ir tokį klausimą: ar mirtis miršta? Taip, ji miršta, bet ji nenori mirti su garbe; ji atleidžia iš pareigų puošnųjį sarkofagą ir palaidojama mėnulio dulkėse, kad būtų palikta viena ir pamiršta („Mirties laidotuvės", p. 78).

Visa knyga suskirstyta pagal laiko kategorijas: Laiko pradžia, Laiko išmintis, Laiko paslaptis. Laikas autoriui imponuoja, kaip gyvenimo tvarkytojas. Autorius paverčia jį į asmenį. „Skraidanti istorija" (p. 43) žvelgia į imperatoriaus Napoleono suviliotą vilnietį, kuris, palikęs Šv. Onos bažnyčios bokštus, nori paskraidyti po svetimąjį Paryžių. Autorius įžiūri čia nepasisekusį Napoleono žygį perkelti Šv. Onos bažnyčią į savo krašto sostinę kaip nereikšmingą laiko sustabdymą, kuris išgąsdina savųjų bažnyčių bokštus, o svetimųjų nuotykių ieškotoją sugėdina, kai jis atranda paryžietiškose gatvėse tik nykų karnavalą. Autorius moja jam sugrįžta atgal ir sugrąžinti Vilniui sustabdytą laiką, kad miestas atsibudęs vėl sudrebėtų nuo Šv. Onos varpų skambėjimo.

Kalbėdamas apie sūnaus palaidūno brolį (p. 58), kuris pavydėjo tėvo iškeltos puotos sugrįžusiam sūnui, autorius randa progą pažymėti, kad pavydas yra tik tiek gudrus, kiek nusigyvenęs elgeta, neturįs ko kito užrašyti savo testamente kaip tik tai, kas priklauso vėjams. Ginkluotieji skorpionai, pagal autorių, gyvena pentagonuose, skraido dideliais eskadronais ir visi žūsta. Išlieka tik dangaus žvaigždžių vergė Antaridė, kurią angelas nusiveda į erdvės tikruosius namus, begalybėj, amžinybėj („Pentagonas", p. 42). Į meilę autorius žiūri kaip į vynuogių kekę, kurią galima suprasti ir kaip erotinį įsimylėjėlių įkarštį. Vynuoges jis liepia raškyti su sąlyga, kad jų raškymas išsivystys į altruistinę dorybę, kurią autorius palygina samariečio vandens gurkšniui. išsiliejusiam iš samariečio širdies (p. 47).

Antanas Lipskis — Geltonas stalas su vaisiais, 1988, Aliejus ant drobės, 24" x 30"

Rizika — dailininko ir žiūrovo

DAVID BURNSIDE

Antanas Lipskis netapo paveikslų — jis orkestruoja spalvas. Spalvos pojūtis turi būti įgimtas. Jo galima ir išmokti, bet tuomet jis visados stokos intuicijos ir atrodys kaip išmoktas ar įgytas. Tapyba visuomet neša tam tikrą jai būdingą riziką. Riziką, kad ji nebus suprasta, priimta ar įjungta į žiūrovo pasaulį. Tiktai, kada menininkas atsižada mito, kad visi kiti geriau žino negu jis, jo vidinis „aš" gali prisiimti teisėtą savo vaidmenį kūrybiniame procese.

Šioje Antano Lipskio parodoje matomi tapiniai — prabangūs savo spalvomis, drąsūs linijomis, kompozicija, teptuko ir peilio technika yra darbai rizikuojančio dailininko. Besivadovaujantys taisykle, kad „nėra taisyklių", šie penkiasdešimt ir vienas paveikslų atstovauja tapytojui, kuris santykiauja su daugeliu balsų, ieškančių išraiškos.

Dirbančio su spalvine palete, kuri, atrodo, sklinda iš pačios šviesos versmės, dailininko drąsi, beveik arogantiška teptuko ir peilio technika dažnai tiesiog užslepia subtilią jo perteikiamo turinio jėgą. Žiūrovas apsaugojamas nuo automatiško „na, žinoma" atoliepio ir įjungiamas į estetinį, niekada nepragmatinį, dažnai paslaptingą dialogą.

Kai kurie Antano Lipskio paveikslai — alegorinis „Pagonio kelionė į amžinybę", „Angelo pirmosios mišios" arba „Amadeus" yra turtingi metaforomis, veiksmingi kompozicija, tačiau žiūrovo akyse iškyla lėtai, reikalaujantys laiko juos pažinti.

Matome pasikartojančias temas, kaip, pavyzdžiui, ponias su skrybėlėmis, švytinčias, švenčiančias; arklius — ramius ir sujaudintus, išsigandusius; jūros peizažus, uostus ir paukščius. Vaisių ir gėlių natiurmortai yra kaprizingi, bet visapusiai įkūnyti. Ypatinga staigmena — labai asmeniški, maži škicai, kuriuose dailininkas užgriebiamas tokiu momentu, kada jis savęs sąmoningai nejaučia, o tačiau yra arčiausiai savęs.

Tapybos aktą aš mėgstu palyginti su laikinu atsitraukimu iš visuomenės, sau pačiam uždėta izoliacija, su intencija eventualiai su kitais pasidalyti. Tam tikra prasme menininkas pereina per tiltą į tolimą, izoliuotą vietą. Anksčiau ar vėliau jis atneš savo darbus atgal į žemyną, jais dalytis su savo bendralaikiais. Šioje Antano Lipskio darbų parodoje žiūrovai kviečiami palikti savo pačių žemyną — rizikuoti pereiti tiltą ir atsidurti dailininko Antano Lipskio ir jo tapybos darbų pasaulyje.

Dailininkas David Burnside yra baigęs Philadelphia College of Fine Arts, gausias savo individualias parodas yra turėjęs Chicagoje, Philadelphijoje ir kituose JAV miestuose, apdovanotas daugeliu žymenų už savo darbus — pvz., Chicago Union League ir Chicago Artists' Group, o taipgi laimėjęs pirmą vietą Franklin kalyklos JAV dviejų šimtų metų sukakties memorialinės monetos konkurse. Jis yra meno vadovas Advertising Specialty firmoje, Chicagoje, taip pat iliustruoja knygas ir kuria freskas. Šiuo metu jis dirba kaip patarėjas architektams ir interjero dekoratoriams savo paties firmoje — Burnside Studios, Elmhurst, Illinois. Čia spausdinamas jo žodis buvo tartas per dailininko Antano Lipskio parodos atidarymą ir knygos *Kai saulė liepė* sutiktuves Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoje, šių metų gegužės 26 dieną.

Niekada mūsų nepalikęs poetas

(Atkelta iš 3 psl.)

tikmenų kad ir tokiems: „perfunktoriškai", „dezorientuoti", „fiksuojamo aparato mechanizmas", „retroaktyvi pasaulio suvokimo kodifikacija", „tematinio komplekso centre" ir pan. Nesakau, kad tokios akademinės žodžių samplaikos yra sunkiai įveikiamos skaitytojui. Vis dėlto kažkaip norisi, kad literatūrinės sklaidos atvejais į talką ateitų ir lietuvių kalbos žodynas.

* * *

Lietuvoje, nežiūrint visų negandų, Aisčio poezija buvo gyva žmonėse. Išlaikė jie tuos ypatingus Jono Kossu Aleksandravičiaus rinkinius ir tą stebuklingą Sakalo išleistą (1940) *Poeziją*. Dabar į Lietuvą sugrįžta tik to gyvastingo poeto naujoji pavardė. Matyt, šia prasme ir Sigitas Geda rašė, džiaugdamasis knygos *Katarsis* pasirodymu: „J. Aistis pačiu laiku grįžta į Lietuvą" (*Literatūra ir menas*, 1988 m. gruodžio mėn. 24 d.).

Išeivių akimis žiūrint, grįžta jis ir su *Katarsiu*, ir juo labiau su *Raštų* pirmuoju tomu, kuriame yra be išimties visi jo pasirodę poezijos rinkiniai. Aistis reikalingas Lietuvai. Sigitas Geda pažymi: „Visi sąjūdžiai baigiasi tragiškai, jeigu žmogus užmiršta turįs ir sielą, nenusakomą, gal tik muzikoj ir poezijoj (ir maldoj) nujaučiamą savo esybę".

Nedaug ką gražesnio galėčiau pridurti prie tų jautrių žodžių. Nemoku melstis, bet su Aisčiu, kaip ir su kitais pirmaeiliais poetais, žadu nesiskirti iki pat pabaigos. Guodžiasi Aistis paskutiniame, jau Amerikoje parašytame, *Raštų* eilėraštyje:

Bet, kai mirsi, mirs diena ir vėjai,
Ir visi, visi žvaigždynai su tavim užges!

Ačiū Dievui, šviečia jie mums. Šviečia ir jo įspūdingiausi eilėraščiai.

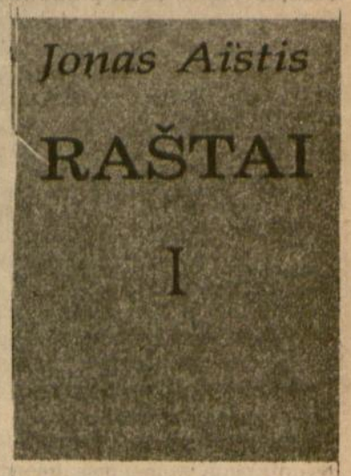

Jonas Aistis, RAŠTAI I. Poezija. Redagavo Alfonsas Nyka-Niliūnas ir Antanas Vaičiulaitis. Chicaga: Ateities literatūros fondas, 1988. Literatūros serija nr. 37. Aplankas Jono Kuprio. Spausdino „Draugo" spaustuvė, 4545 West 63rd Street, Chicago, IL 60629. 450 puslapių. Knyga gaunama „Drauge". Kaina — 15 dolerių. Pavieniai pirkėjai ir knygų platintojai Jono Aisčio *Raštų* pirmąjį tomą, o taip pat ir kitus Ateities literatūros fondo leidinius gali užsisakyti, rašydami leidyklai: Ateities literatūros fondas, 7430 South Maplewood Avenue, Chicago, IL 60629.

Ateitininkų studijų dienų laukiant

Šiemetinės Ateitininkų studijų dienos Dainavos stovyklavietėje, Manchester, Michigan, vyks Darbo šventės savaitgalio metu, nuo rugsėjo 1 iki 4 dienos. Registracija prasidės 3 val. p.p. penktadienį. Prieš vakarienę vyks pokalbis su kun. Alfonsu Svarinsku, ne per seniai išleistu į laisvę Sovietų Sąjungoje, o vakarinėje programoje torontiškis studentas ateitininkas Vytas Čuplinskas pateiks savo daugiapriemoninį meninį montažą.

Šeštadienis, kaip ir visos tolimesnės studijų dienos, prasidės rytinėmis šv. mišiomis. Tos dienos studijinėje programoje vyks simpoziumas tema „Atgimstanti Lietuva ir išeivija", kuriam vadovaus kanadietė Gabija Petrauskienė. Simpoziumo dalyviai palies šiuos klausimus: dr. Romas Vaštokas iš Kanados — „Laisvės siekianti Lietuva: galimybės ir pavojai", Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė, taip pat iš Kanados, — „Dabartinių įvykių Lietuvoje reikšmė išeivijai", Saulius Galadauskas, ateitininkų atstovas iš Lietuvos — „Ateitininkai Lietuvoje: atsikūrimo rūpesčiai ir ateities uždaviniai". Po pietų paskaitas skaitys Lietuvos atstovas Washingtone dr. Stasys Lozoraitis — „Lietuvos ir Lenkijos santykiai" ir taipgi vašingtoniškis Algimantas Gureckas — „Ant vieškelio į nepriklausomybę: Nepriklausoma Lietuva ir Karaliaučiaus sritis". Vakare savo kūrybą rečituos jaunieji poetai, o poezijos vakaro programai vadovaus Vainis Aleksa. Taipgi Dariaus Polikaičio muzikinis ansamblis pakartos savo programą, kurią šį pavasarį buvo nuvežę Lietuvon.

Sekmadienį bus šios paskaitos: dr. Roberto Vito iš Chicagos „Lietuvos okupacijos nepripažinimo politika", dr. Mildos Danytės iš Montrealio „Ginčai, skundai ir skandalai: medžiaga Vatikano archyve apie pirmąsias lietuviškas parapijas Jungtinėse Amerikos Valstybėse", šventraščio mokslininko kun. Antano Rubšio iš New Yorko „Kristaus asmuo ir dabarties žmogus: ‚O kuo jūs mane laikote?' " Kun. Rubšys prašo studijų dienų dalyvius iš anksto naujai perskaityti Morkaus ir Jono evangelijas. Prieš vakarienę bus gyvasis rožinis už atgimstančią Lietuvą, o muzikos ir dramos vakarą tą dieną pateiks kompozitorius Petras Aglinskas ir aktorė Nijolė Martinaitytė, abudu iš Chicagos.

Pirmadienio rytą kun. Ričardas Repšys iš Lietuvos kalbės apie „Dvasinio atsinaujinimo problematiką Lietuvos ir išeivijos jaunimo gyvenime". Per visą studijų dienų savaitgalį vyks meno paroda: bus išstatyta Marytės Gaižutienės iš Chicagos keramika ir Irenos Kutrevičienės iš Panevėžio dailės darbai.

Studijų dienoms registruotis reikia pas Birutę Bublienę, 5190 Longmeadow, Bloomfield Hills, MI 48013. Telefonas — (313) 646-8588. Studijų dienose dalyvauti kviečiami visi, jomis besidomintys — tiek ateitininkai, tiek ir neateitininkai.

Ne ką aš turiu, bet ką aš darau yra mano Karalystė.
Thomas Carlyle

Iš atitinkamo užpykimo pasidaro puiki prakalba.
Ralph Waldo Emerson

Praėjusių metų Ateitininkų studijų dienose, Dainavoje: studijų dienų fotografui Jonui Kupriui, pasiruošusiam fotografuoti dalyvių būrį, buvo pasiūlyta į jį įsijungti, ką jis ir padarė (antras iš dešinės pirmoje eilėje), o su jo aparatu nuotrauką padarė dr. Feliksas Palubinskas.

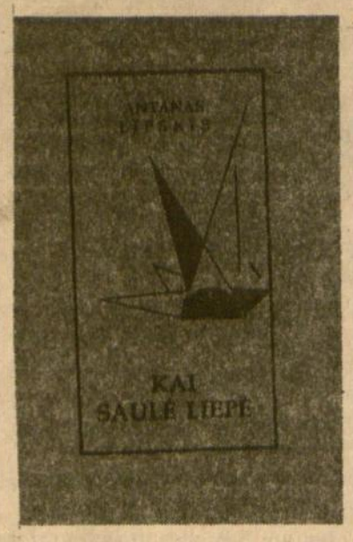

Antanas Lipskis. KAI SAULĖ LIEPĖ. Eilėraščiai. Chicaga: Lietuviškos knygos klubas, 1989. Aplankas autoriaus. Spausdino „Draugo" spaustuvė, 4545 West 63rd Street, Chicago, IL 60629. Kietais viršeliais, 100 puslapių. Knyga gaunama „Drauge". Kaina — 8 doleriai.

• **Dailininkės Dalios Kolbaitės** meno darbų paroda ruošiama Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje, kur ji vyks nuo šių metų rugsėjo 22 iki spalio 8 dienos. Parodoje bus išstatyti darbai, atstovaujantys kai kurioms pagrindinėms dailės srovėms. Tai bus pirmoji asmeniška Dalios Kolbaitės paroda lietuvių visuomenėje, todėl ji turėtų sukelti gyvą susidomėjimą čikagiškių meno mėgėjų tarpe.

Ciniku yra tas, kuris niekada nemato gerų savybių žmoguje ir niekada nepraleidžia nepastebėjęs blogų. Jis yra žmogiškoji pelėda, kuri budi nakčia ir kuri yra akla šviesai, šniukštinėjanti kirminų ir niekad neieškanti kilnesnių dalykų. Cinikas visus žmonių veiksmus skirsto į dvi grupes; viešai negerus ir slaptai blogus.

H. Ward Beecher